ਡਾ. ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ

'ਜਦੋਂ ਵੀ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਤੁਰਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਪੰਥ 'ਤੇ ਕੋਈ ਭੀੜ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਤੋਂ ਇੱਕ ਬੇਬਾਕ ਆਵਾਜ਼ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੱਕ-ਸੱਚ ਲਈ ਗੂੰਜਦੀ ਹੈ। ਚਾਹੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹਕੂਮਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਾਂ ਹੋਣ ਜਾਂ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦਾ ਕੋਹੜ; ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਕੌਮ ਦੇ ਦਰਦ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਹਿੱਕ ਤਣ ਕੇ ਖੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ, ਡਾ. ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਕਿਸੇ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਦੇ ਮੁਹਤਾਜ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਅਤੇ ਸੁਨਹਿਰੀ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਉਹ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੀ ਚਕਾਚੌਂਧ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿ ਕੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ੋਹਰਤ ਦੀ ਭੁੱਖ ਦੇ, ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਨਿਰੰਤਰ ਸੰਘਰਸ਼ਸ਼ੀਲ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਚਿੰਤਕ ਡਾ. ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਦੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਸਲਿਆਂ ਉੱਪਰ ਵੀ ਗਹਿਰੀ ਪਕੜ ਹੈ। ਇਸ ਹਫਤੇ ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਇਹ ਖੋਜ-ਭਰਪੂਰ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਲੇਖ — 'ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਰੂਹ ਦਾ ਚੁੱਪ-ਚਪੀਤੇ ਖਾਤਮਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਹੰਝੂਆਂ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬੀ ਭਾਰਤ ਮਾਤਾ' ਅੱਜ ਅਸੀਂ 'ਸਾਡੇ ਲੋਕ' ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਕਰਦਿਆਂ ਬੇਹੱਦ ਫ਼ਖ਼ਰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। — ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ

ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਰੂਹ ਦਾ ਚੁੱਪ-ਚਪੀਤੇ ਖਾਤਮਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਹੰਝੂਆਂ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬੀ ਭਾਰਤ ਮਾਤਾ

'ਵੰਦੇ ਮਾਤਰਮ' ਜਦੋਂ ਬੰਕਿਮ ਚੰਦਰ ਚੇਟਰਜੀ ਨੇ 1880 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਆਨੰਦਮਠ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੇ ਸਨ, ਤਾਂ 'ਮਾਂ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਕੋਈ ਮੂਰਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ—ਸਗੋਂ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ, ਹਵਾ, ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕ ਸਨ। ਇਹ ਗੀਤ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਵੰਦਨਾ ਸੀ। ਪਰ ਅੱਜ, ਉਸ ਪਵਿੱਤਰ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਸਿਆਸੀ ਹਥਿਆਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ 'ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰ' ਦੇ ਨਾਅਰਿਆਂ ਅਤੇ ਤਾਕਤ ਦੇ ਦਿਖਾਵੇ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਪੈਰਾਂ ਹੇਠੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਖਿਸਕ ਰਹੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਅਸਲ ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀ ਤਬਾਹ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ (Ideology) ਨੇ ਅਰਥਚਾਰੇ (Economy) ਦਾ ਗਲਾ ਘੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਨਤੀਜਾ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਧਮਾਕਾ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਖਾਮੋਸ਼ ਮੌਤ ਹੈ: ਬੱਚਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਮ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਲੁੱਟ, ਰੁਪਏ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬੀ ਸਰਕਾਰ ਜੋ ਸਿਰਫ਼ ਪੁਰਾਣੇ ਬਿੱਲ ਭਰਨ ਲਈ ਸਾਹ ਲੈ ਰਹੀ ਹੈ।

1. ਤਾਕਤ ਦਾ ਭਰਮ: ਚੀਨ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਅਸਲੀਅਤ

ਸਰਕਾਰ ਭਾਰਤ ਨੂੰ 'ਵਿਸ਼ਵਗੁਰੂ' ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਬਹੀ-ਖਾਤੇ (Ledger) ਕੁਝ ਹੋਰ ਹੀ ਕਹਾਣੀ ਬਿਆਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। 2025-2027 ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਇਸ ਵਿਗੋਚਣ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰਦੇ ਹਨ:

ਪਹਿਲੂ	ਭਾਰਤ (2026-27)	ਚੀਨ (2025)	ਕੌੜੀ ਸੱਚਾਈ
ਕੁੱਲ ਸਰਕਾਰੀ ਖਰਚ	$583 ਬਿਲੀਅਨ	$4,120 ਬਿਲੀਅਨ	ਚੀਨ ਦਾ ਆਰਥਿਕ ਢਾਂਚਾ ਭਾਰਤ ਨਾਲੋਂ 7 ਗੁਣਾ ਵੱਡਾ ਹੈ।
ਕਮਾਈ (Revenue)	$ 398 ਬਿਲੀਅਨ	$3,110 ਬਿਲੀਅਨ	ਚੀਨ ਸਾਡੇ ਨਾਲੋਂ ਲਗਭਗ 8 ਗੁਣਾ ਵੱਧ ਕਮਾਉਂਦਾ ਹੈ।
ਰੱਖਿਆ ਬਜਟ	$98 ਬਿਲੀਅਨ	$246 ਬਿਲੀਅਨ	ਉਹ ਸੁਰੱਖਿਆ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਢਾਈ ਗੁਣਾ ਵੱਧ ਖਰਚ ਕਰਦੇ

ਨਿਚੋੜ: ਤੁਸੀਂ ਸਿਰਫ਼ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾ ਸਕਦੇ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਪਛਾਣ ਦੀ ਲੜਾਈ ਲੜ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਸਾਡਾ ਮੁੱਖ ਵਿਰੋਧੀ (ਚੀਨ) ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਸੱਤ ਗੁਣਾ ਵੱਡੀ ਆਰਥਿਕ ਤਾਕਤ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਮੁਕਾਬਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ, ਅਸੀਂ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹਾਂ।

2. ਚੁੱਪ-ਚਪੀਤੇ ਲੁੱਟ: ਬੱਚਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ

ਇਸ ਆਰਥਿਕ ਬਦਇੰਤਜ਼ਾਮੀ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਆਮ ਮੱਧ-ਵਰਗੀ ਇਨਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ।

2014 ਵਿੱਚ: $1 - 61

2026 ਤੱਕ: $1 - 90+

ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਰੁਪਏ ਨੇ ਆਪਣੀ 50% ਕੀਮਤ ਗੁਆ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

'ਪੈਸੇ ਦਾ ਭੁਲੇਖਾ' (The Money Illusion): ਮੰਨ ਲਓ ਇੱਕ ਆਮ ਭਾਰਤੀ ਨੇ 2014 ਵਿੱਚ 100 ਰੁਪਏ ਫਿਕਸਡ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ (64) ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ।

• ਦਿਖਾਵੇ ਦੀ ਕਮਾਈ: 10 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਇਹ 196 ਰੁਪਏ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਬੰਦਾ ਖੁਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਪੈਸਾ ਦੁੱਗਣਾ ਹੋ ਗਿਆ।

• ਅਸਲ ਹਕੀਕਤ: ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਤਾਕਤ (Dollar value) ਮੁਤਾਬਕ, ਇਹ 196 ਰੁਪਏ ਅੱਜ ਸਿਰਫ਼ $2.18 ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹਨ। ਜਦਕਿ 2014 ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਰਕਮ $3.21 ਸੀ।

ਫੈਸਲਾ: ਬੱਚਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੇ ਆਪਣੀ 32% ਅਸਲ ਦੌਲਤ ਗੁਆ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਰੰਸੀ ਡਿੱਗਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਬੈਂਕਾਂ ਦਾ ਵਿਆਜ ਕੋਈ ਮਾਇਨੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਬੱਚਤ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੇ ਅਦਿੱਖ ਟੈਕਸ ਨੇ ਲੱਖਾਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅੰਦਰੋਂ ਖੋਖਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

3. ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਚੱਕਰਵਿਊ: ਵਿਆਜ ਭਰਨ ਲਈ ਜਿਊਣਾ

ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਕਿਵੇਂ ਪਹੁੰਚੇ? ਜਵਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੈ।

2010-11 ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੀ ਕਮਾਈ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ 13-14% ਹਿੱਸਾ ਵਿਆਜ ਭਰਨ 'ਤੇ ਖਰਚ ਕਰਦੀ ਸੀ। 2025-26 ਤੱਕ, ਇਹ ਅੰਕੜਾ 37% ਤੋਂ 40% ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਕੀ ਹੈ?

ਤੁਹਾਡੇ ਟੈਕਸਾਂ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰ ਜੋ 100 ਰੁਪਏ ਕਮਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ 40 ਰੁਪਏ ਸਿਰਫ਼ ਪੁਰਾਣੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਵਿਆਜ ਮੋੜਨ ਲਈ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

• ਇਹ ਪੈਸਾ ਸਕੂਲਾਂ 'ਤੇ ਖਰਚ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

• ਇਹ ਪੈਸਾ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬਚੇਗਾ।

• ਇਹ ਪੈਸਾ ਸੜਕਾਂ ਜਾਂ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਖਤਰੇ ਦੀ ਘੰਟੀ:

ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਂ ਜਾਪਾਨ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਝੂਠ ਹੈ।

• ਜਾਪਾਨ: ਆਪਣੇ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ੀਰੋ ਵਿਆਜ 'ਤੇ ਉਧਾਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

• ਅਮਰੀਕਾ: ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਕਰੰਸੀ (ਡਾਲਰ) ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ।

• ਭਾਰਤ: ਮਹਿੰਗੇ ਵਿਆਜ 'ਤੇ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੁਪਿਆ ਲਗਾਤਾਰ ਡਿੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਦੇਸ਼ ਆਪਣੀ ਕਮਾਈ ਦਾ 40% ਵਿਆਜ 'ਤੇ ਖਰਚ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ 'ਸਰਕਾਰ' ਨਹੀਂ ਚਲਾ ਰਿਹਾ—ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੀ ਨਾਕਾਮੀ ਨੂੰ ਰੀ-ਫਾਈਨਾਂਸ (Refinance) ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

4. ਅੰਤਿਮ ਸੱਚ: ਇਹ ਕਿਸਮਤ ਨਹੀਂ, ਕੁਸ਼ਾਸਨ ਹੈ

ਇਹ ਸੰਕਟ ਕੁਦਰਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਗਲਤ ਰਸਤਿਆਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ:

1. ਦਿਖਾਵੇ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ: ਆਰਥਿਕ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਧਾਰਮਿਕ ਧਰੁਵੀਕਰਨ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇਣਾ।

2. ਗਲਤ ਟੈਕਸ ਨੀਤੀਆਂ: ਵੱਡੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣਿਆਂ ਨੂੰ ਛੋਟਾਂ ਦੇਣੀਆਂ, ਜਦਕਿ ਆਮ ਗਾਹਕ ਦੀ ਜੇਬ ਖਾਲੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

3. ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਲਤ: ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕਰਜ਼ਾ ਚੁੱਕ ਕੇ ਕੰਮ ਚਲਾਉਣਾ।

ਇੱਕ ਕੌਮ ਆਪਣੇ ਇਤਿਹਾਸ ਜਾਂ ਪਛਾਣ ਦੀ ਬਹਿਸ ਤਾਂ ਝੱਲ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਘਰੇਲੂ ਬੱਚਤ ਦੀ ਤਬਾਹੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਦੇ ਖਾਲੀ ਹੋਣ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ।

ਅੱਜ ਭਾਰਤ ਮਾਤਾ ਸੱਚਮੁੱਚ ਰੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਹ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਰੋ ਰਹੀ ਕਿ ਮੰਦਰ ਘੱਟ ਹਨ ਜਾਂ ਭਗਤੀ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਹੈ। ਉਹ ਇਸ ਲਈ ਰੋ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਗਹਿਣੇ ਪਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਇਸ ਲਈ ਰੋ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮਿਹਨਤਕਸ਼ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਦੀ ਬਜਾਏ ਗਰੀਬੀ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਹ ਇਸ ਲਈ ਰੋ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਖਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਸਿਆਸੀ ਤਮਾਸ਼ੇ ਲਈ ਆਰਥਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਸੌਦਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਕਮਾਈ ਦਾ 45% ਹਿੱਸਾ ਵਿਆਜ ਵਿੱਚ ਚਲਾ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਸਮਝੋ ਦੇਸ਼ ਵਿਕਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ, ਸਿਰਫ਼ ਸਾਹ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਉਸੇ ਖਾਤੇ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹਾਂ।